

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „АКАД. ДАКИ ЙОРДАНОВ”, гр. ОМУРТАГ
ул. „Пирин” №12, тел. 0605/6-36-38, e-mail: progimnazia_omurtag@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

ТЕОДОРА ВИТОВА
ДИРЕКТОР

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ

И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящата програма е изработена в съответствие с нормите на Закона за предучилищното и училищното образование, Наредбата за приобщаващото образование, както и издадените от Министерство на здравеопазването решения, свързани с епидемията от COVID-19. Програмата е в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Уязвими групи в ОУ „Академик Даки Йорданов” гр. Омуртаг могат да са: ученици в риск, ученици с установен по-висок риск от COVID-19, ученици с изяви дарби, ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, ученици от различни етнически групи и др. с идентифицирани нужди.

По смисъла на ЗПУО:

„*Дете или ученик в риск*” е дете или ученик:

а) без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени;

б) жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унизително отношение или наказание във или извън семейството му;

в) в опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, морално, интелектуално и социално развитие.

„*Дете или ученик с изяви дарби*” е дете или ученик с трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници.

„*Специални образователни потребности*” на дете и ученик са образователните потребности, които може да възникнат при сензорни увреждания, физически увреждания, множество увреждания, интелектуални затруднения, езиково-говорни нарушения, специфични нарушения на способността за учене, разстройства от аутистичния спектър, емоционални и поведенчески разстройства.

„*Ученик с хронични заболявания*” е ученик със среднотежки, компенсирани и реконвалесцентни форми на съответното хронично заболяване.

II. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Програмата е свързана с необходимостта от въвеждане на система в дейностите по предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата и учениците от уязвими групи. Тя определя реда и начините на предоставяне на подкрепа за личностно развитие на всеки ученик в съответствие с индивидуалните му потребности и цели осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията му и създаване на възможности за включване и участие в живота на училищната общност.

В условията на пандемия, обусловена от разпространението на COVID-19, освен задачата за включване и приобщаване на всеки ученик, се добавя и основната задача да опазим здравето на ученици, учители и всички, работещи в училище. Това включва:

▪ Доколкото е възможно да направим училището максимално безрискова среда, спазвайки утвърдените със заповед на директора мерки за работа в условия на COVID-19, целящи намаляване рисковете от предаване на инфекцията, включително чрез

създаването на нагласи за здравно и социално отговорно поведение на учениците като част от възпитателната функция на образованието;

- Да реагираме съгласно здравните правила при всеки един случай на заболял или със съмнение за COVID-19;
- Да имаме готовност при указания от здравните власти и съобразно решенията на областните кризисни щабове за борба с COVID-19 да превключим на обучение в електронна среда от разстояние (за отделна/и паралелка/и или за цялото училище);
- Да осигурим условия за непрекъснатост на обучението за учениците от рисковите групи;
- Да осигурим допълнително (компенсаторно) обучение и подкрепа за учениците, пропуснали учебни занятия поради здравословни причини, в т. ч. и заради карантиниране;
- Да поддържаме положителен психоклимат на работа и учене и да редуцираме ситуацияите на напрежение, стрес и дезинформация;

III. СЪЩНОСТ НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

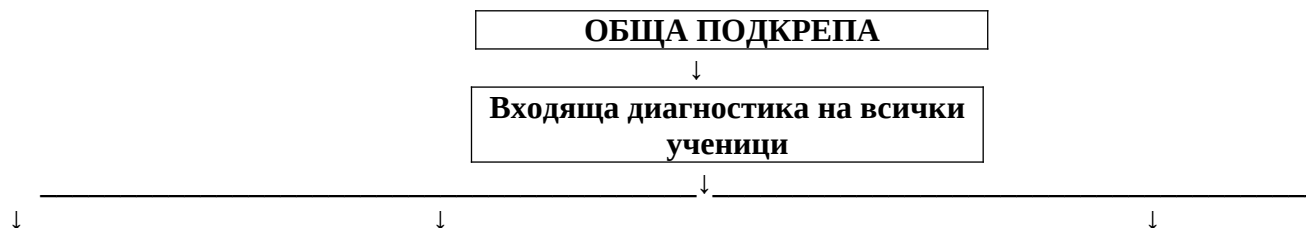
Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността. Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование.

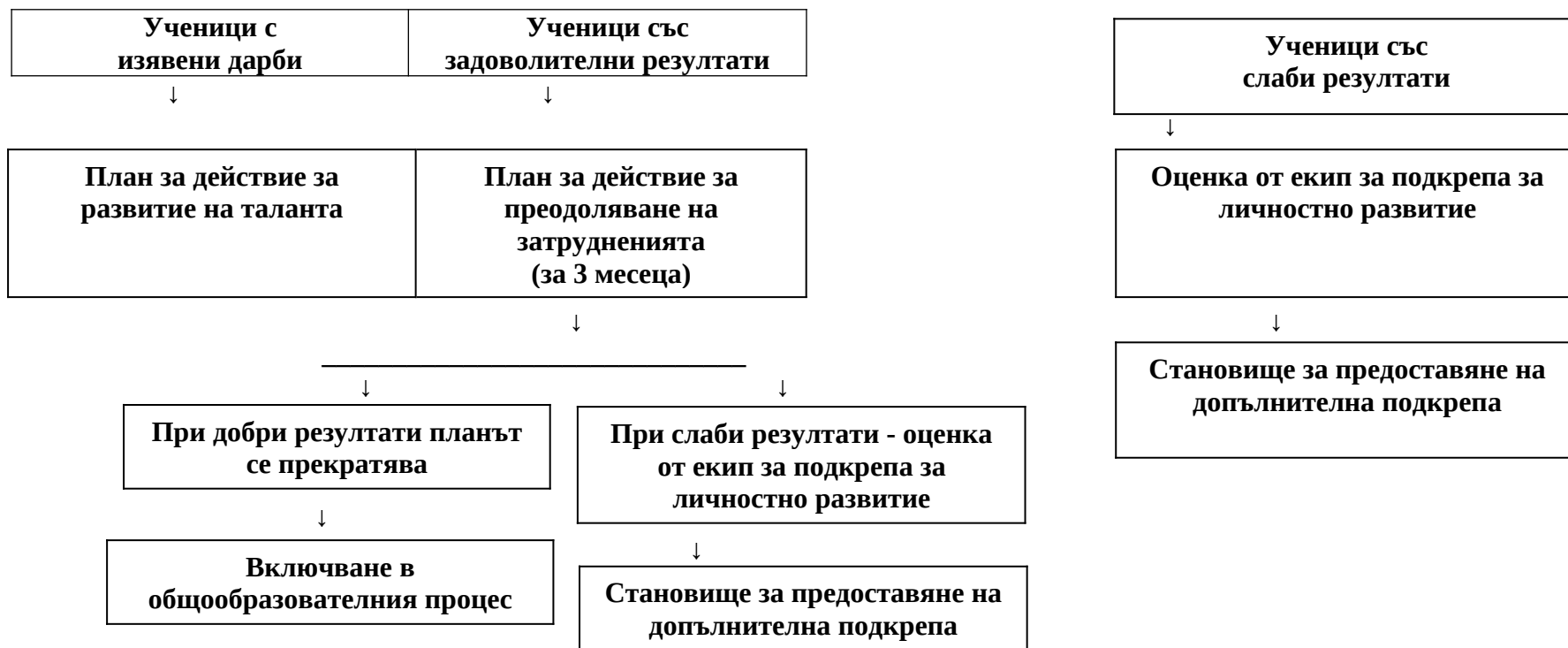
IV. ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

Подкрепата за личностно развитие на учениците от ОУ „Академик Даки Йорданов” гр. Омуртаг се организира и осигурява въз основа на анализирана информация за необходимостта от предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.

За организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на учениците със заповед на директора на училището в началото на всяка учебна година се определя координатор. По предложение на координатора със заповедта на директора се определят и други специалисти съобразно спецификата на институцията, които да го подпомагат при организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие.

1. ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

1.1. ОБЩАТА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ Е НАСОЧЕНА КЪМ РАЗВИВАНЕ НА ПОТЕНЦИАЛА НА ВСЕКИ УЧЕНИК В УЧИЛИЩЕТО. ТЯ ГАРАНТИРА УЧАСТИЕ И ИЗЯВА НА ВСИЧКИ УЧЕНИЦИ И МОЖЕ ДА ВКЛЮЧВА:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- кариерно ориентиране на учениците;
- занимания по интереси;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето въз основа на информация от родителя/представителя на детето/лицето, което полага грижи за детето, за здравословното състояние на детето и за проведени медицински изследвания и консултации;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- превенция на обучителните затруднения, която се изразява във включване на учениците в:
  - ✓ допълнително обучение по учебни предмети при условията на Закона за предучилищното и училищното образование;

✓ консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове.

1.2. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ	КОНКРЕТНИ ДЕЙНОСТИ	СРОК	ОТГОВОРНИК
Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти	<p>Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа чрез:</p> <ol style="list-style-type: none"> Обмен на информация, опит и добри практики с цел подкрепа за подобряване на работата с учениците в класа. Провеждане на срещи за преглед и обсъждане на информация за обучението и развитието на всеки ученик. Разпознаване на потребността от предоставянето на обща подкрепа за личностно развитие на ученик/ци и предприемане на конкретни мерки и дейности за предоставяне на обща подкрепа. На родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, се предоставя информация за работата с ученика и при необходимост се кани на срещите. <p>Конкретните мерки се вписват в електронния дневник на класа в частта, отнасяща се до общата подкрепа за личностно развитие.</p>	в началото и през учебната година	класни ръководители, учители, учители ЦОУД, координатор
Кариерно ориентиране на учениците	Организиране на срещи с ученици и родители с представители на професионални и профилирани гимназии.	м. април-май	директор, класни ръководители
	Участие на ученици от VII клас в Панорама на професионалното образование в област Търговище.	м. май	директор, класни ръководители
	Подкрепа на учениците от уязвими групи за продължаване на образованието, предоставяне на информационни материали в зависимост от техните интереси.	през учебната година	класни ръководители, ученици
	Провеждане на беседи с външни гости. Участие на родители на ученици с различни професии в часа на класа.	през учебната година	класни ръководители

	Посещения на държавни институции и запознаване с дейността им.	през учебната година	класни ръководители
Занимания по интереси	Провеждане на анкети за интересите на учениците, включени в групи за целодневна организация, и включване на желаните дейности в часовете за занимания по интереси в ЦОУД.	в началото на учебната година	учители ЦОУД
	Обмяна на информация между педагогическите специалисти и учениците за установяване на ученическите интереси и провеждане на анкети за интересите на учениците. Попълване на <i>Заявление и декларация за информирано съгласие</i> от родител за включване в групи за занимания по интереси.	в началото на учебната година	класни ръководители, ръководители на групи за занимания по интереси
	Включване на учениците в извънкласни дейности и мероприятия – тържества, конкурси, състезания, концерти, възстановки и др.	през учебната година	класни ръководители, учители, учители ЦОУД
Библиотечно-информационно обслужване	Осигуряване на достъп до училищната библиотека и до всички налични информационни ресурси с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация	през учебната година	завеждащ библиотека
	Включване на учениците в мероприятия и дейности по Училищния план за насърчаване и повишаване на грамотността	през учебната година	учители по БЕЛ, учители ЦОУД, класни ръководители
Грижа за здравето на учениците	Получаване на информация от родител/представител на детето/лице, което полага грижи за детето, за здравословното състояние на детето и за проведени медицински изследвания и консултации. Обсъждане и анализ на получената информация с цел при необходимост да бъдат предприети мерки за оказване на обща подкрепа на ученик/ци.	през учебната година	родител/представител на детето/лице, което полага грижи за детето, класен ръководител, учители, учители ЦОУД, координатор
	Осигуряване на медицинско лице в училище	в началото на учебната година	
	Осигуряване на сигурна и безопасна материална база	постоянен	ръководство на училището, педагогически и

			непедагогически персонал
	Провеждане на беседи по здравни теми, свързани с превенция и здравословен начин на живот	през учебната година	класни ръководители, учители, медицинско лице
	Провеждане на тематични инструктажи	през учебната година	класни ръководители и отговорници за инструктажите
	Включване на учениците в спортни дейности и мероприятия	през учебната година	отговорници за организирането и провеждането на спортни дейности и мероприятия
Поощряване с морални и материални награди	Съобщаване и похвала за високи постижения на ученици в областта на науката, спорта, изкуството и др., за приноса им към развитието на училищната общност	през учебната година	ръководител на Училищно радио
	Награждаване с грамоти и/или материални награди на ученици с отличен успех, високи постижения и принос за развитието на училището	патронен празник, 24 май, край на учебната година	ръководство на училището, учители
Дейности по превенция на тормоза и насилието, за мотивация и преодоляване на проблемното поведение с цел изграждане на позитивен психологически климат	<p>Предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна среда чрез дейности по превенция и интервенция (реакция) съгласно Механизма за противодействие на училищния тормоз и алгоритъма за неговото прилагане:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес. 2. Дейности за развитие на компетентностите на всички членове на училищната общност, включително за запознаване с различните форми на насилие и с техники за преодоляването им. 3. Изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в паралелката. 4. Разглеждане на теми от глобалното, гражданското, здравното, патриотичното и интеркултурното образование в часа на класа и в 	<p>през учебната година</p> <p>в началото на учебната година</p>	<p>ръководство на училището, педагогически и непедагогически персонал</p> <p>класни ръководители, учители, ученици</p> <p>класни ръководители, учители в ЦОУД</p>

	<p>часовете за занимания по интереси в ЦОУД.</p> <p>5. Превенция на дискриминационните практики чрез работа в часа на класа. Групова работа с ученици и/или кризисна интервенция.</p> <p>6. Работа със средата, в която е ученикът – семейството (партньорство с родителите), връстниците</p>	<p>през учебната година</p> <p>през учебната година</p>	<p>класни ръководители, ученици</p> <p>класни ръководители, учители, ученици, родители, координатор</p>
	<p>За преодоляване на проблемното поведение на ученика и за справяне със затрудненията му с приобщаването в образователния процес и в училищната среда, с участието му в дейността на училището и с поведенческите му прояви се прилагат една или повече от следните дейности:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му. 2. Използване на посредник при решаване на конфликт в училище. 3. Консултиране на ученика с психолог. 4. Създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин. 5. Насочване на детето или ученика към занимания, съобразени с неговите потребности. 6. Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество). 7. Участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището. 	<p>при необходимост</p>	<p>ръководство на училището, класни ръководители, учители, ученици, родители, координатор</p>
<p>Превенция на обучителните затруднения</p>	<p>Дейностите за целите на превенцията на обучителните затруднения се предоставят след обсъждане на информацията от входните равнища по учебни предмети, от индивидуалния напредък в обучението и от наблюдението на развитието на отделни ученици, които срещат затруднения в обучението:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обсъждането на информацията се прави от класния ръководител съвместно с учители, които преподават на ученика, и с координатора в училището, като за резултатите от обсъждането се уведомява 	<p>в началото и през учебната година</p>	<p>класни ръководители, учители, координатор, родители</p>

	<p>родителят, представителят на детето или лицето, което полага грижи за детето.</p> <p>2. Разпознаване на необходимостта от предоставяне на обща подкрепа и предприемане на мерки за преодоляване на обучителните затруднения на ученик/ученици чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ допълнително обучение по учебни предмети с акцент върху обучението по български език на ученици, за които българският език не е майчин; ▪ консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; <p>3. Включване в дейностите по проект „Подкрепа за успех“ за преодоляване на обучителните затруднения .</p> <p>Идентифицирането на пропуските и затрудненията в обучението на учениците се провежда от учителите по учебните предмети, съвместно с координатора по чл. 7 от Наредбата за приобщаващото образование. Идентифицирането обхваща, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ които имат системни пропуски при овладяване на учебното съдържание и/или са получили три или повече слаби текущи оценки по учебния предмет през първия и/или през втория учебен срок; ▪ които имат системни пропуски при овладяване на учебното съдържание и/или са получили слаба срочна оценка по учебния предмет; ▪ чиито резултати от националното външно оценяване по съответния учебен предмет – български език и литература или математика, проведено в края на предходната учебна година, са по-ниски от 50 на сто от средния успех на випуска в училището. ▪ Въз основа на резултатите от идентифицирането се определят групите за допълнително обучение по проект „Подкрепа за успех“. <p>4. Въз основа на обсъждането на информацията може да се определят дейности от общата подкрепа за личностно развитие за целите на превенцията на обучителните затруднения на отделни ученици и да се определят тези ученици, на които е необходимо да се извърши оценка на индивидуалните им потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие по чл.187 от ЗПУО.</p>		
--	---	--	--

	<p>5. Въз основа на обсъждането се реализират дейности за обща подкрепа за личностно развитие, насочени към превенция на обучителните затруднения, чрез предприемане на конкретни мерки за работа с отделен ученик само в случаите, когато:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ се установят затруднения в обучението на ученика и/или има рискови фактори в средата, които може да повлияят на обучението му, но които все още не изискват предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие; ▪ се установи, че ученик напредва значително по-бързо в обучението и развитието си от учениците на неговата възраст. 		
<p>Съпътстваща подкрепа за учениците, пропуснали присъствените учебни занятия поради карантиниране</p>	<p>Разпространението на COVID-19 може да доведе до карантиниране на една или повече паралелки в училището или на цялото училище, да наложи задържане въкъщи на отделни ученици, които страдат от заболявания, които ги поставят в рисковата група от COVID 19. В такива случаи училището може да предостави съпътстваща обща подкрепа в хода на учебната година под формата на консултации и допълнително обучение по отделни учебни предмети.</p> <p>Консултациите и допълнителното обучение за преодоляване на образователни дефицити, в зависимост от конкретния случай, класа, техническите и технологичните възможности, ще може да се осъществяват присъствено и/или в електронна среда от дистанция, като се използват възможностите на проекта “Подкрепа за успех” по ОП НОИР.</p>	<p>при необходимост</p>	<p>ръководство на училището, класни ръководители, учители, ученици, родители, координатор</p>

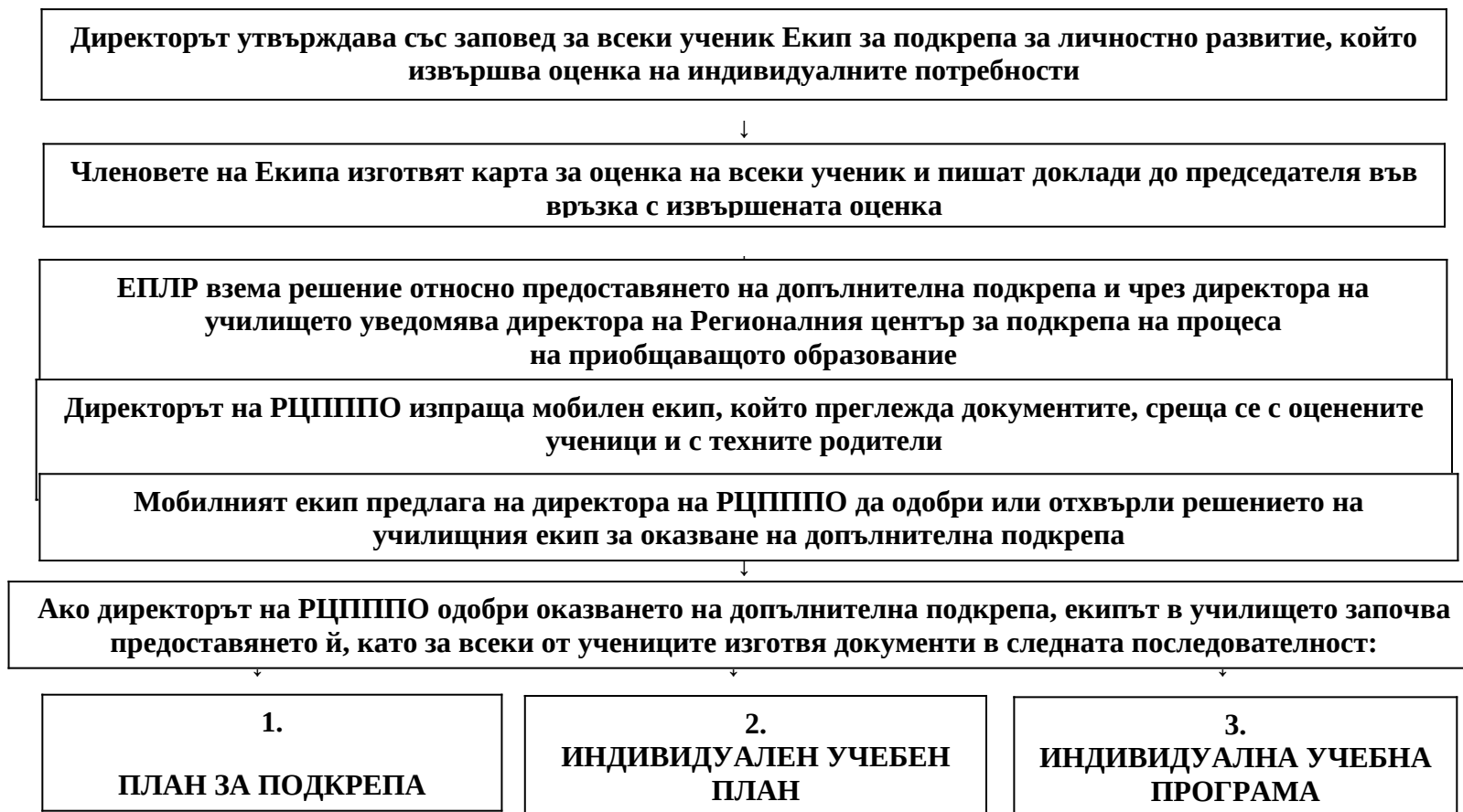
2. ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА

Родителите на ученици със специални образователни потребности подават заявление до директора за извършване на оценка на индивидуалните потребности на ученика

2.1. ДОПЪЛНИТЕЛНАТА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ Е ДЕЙНОСТ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ, НАСОЧЕНА КЪМ ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ЗАТРУДНЕНИЯТА, КОИТО ИМАТ ЧАСТ ОТ УЧЕНИЦИТЕ.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие включва:

- работа с ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативни нарушения и при физически увреждания;

- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане.

Допълнителна подкрепа за личностно развитие се предоставя на ученици от следните уязвими групи:

- със специални образователни потребности;
- в риск;
- с изявени дарби;
- с хронични заболявания.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя въз основа на оценка на индивидуалните потребности на ученик от някоя от уязвимите групи. Оценката се извършва от Екип за подкрепа за личностно развитие, назначен със заповед на директора на училището за определен ученик. Всеки от специалистите, включен в Екип за подкрепа за личностно развитие, изпълнява своите функции и задължения в съответствие с изискванията, посочени в ЗПУО и Наредбата за приобщаващото образование.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се реализира чрез план за подкрепа, изготвен след извършване на оценката на индивидуалните потребности на ученика. Родителите задължително се включват в плана за подкрепа като активни участници в дейностите.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие според вида си е краткосрочна или дългосрочна.

Краткосрочна е подкрепата, която въз основа на оценката на индивидуалните потребности на ученика се предоставя за определено време в процеса на училищното образование, като:

- за ученици със специални образователни потребности обхваща период от минимум една учебна година до максимум края на съответния етап от степента на образование;
- за ученици в риск обхваща времето на планираните дейности за работа по конкретния случай, която се осъществява в училище в сътрудничество с отдел „Закрила на детето”;
- за деца и ученици с изявени дарби обхваща период от минимум една учебна година. В началото на всяка учебна година се оценява необходимостта от предоставяне на такава подкрепа до края на съответния етап от степента на образование;
- за деца и ученици с хронични заболявания обхваща периода, необходим за лечението на ученика. При необходимост срокът ѝ се удължава в зависимост от здравословното състояние на ученика. При прекратяване на медицинската грижа екипът за подкрепа за личностно развитие на ученика извършва оценка за необходимостта от предоставяне на подкрепа, каквато се предоставя на ученици със специални образователни потребности.

Дългосрочна е подкрепата, която въз основа на оценката на индивидуалните потребности на ученика обхваща повече от един етап от степента на образование, повече от една степен на образование или е за целия период на обучение.

2.2. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ	КОНКРЕТНИ ДЕЙНОСТИ	СРОК	ОТГОВОРНИК
<p>Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие</p>	<p>Идентифициране на ученици, на които следва да се извърши оценка на индивидуалните им потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа, чрез:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обсъждане на наблюдения и анализи на класни ръководители и на учители, които преподават на ученика (входни равнища по учебни предмети, силни страни, затруднения, индивидуален напредък и развитие, участие в дейността на класа/групата). 2. Разглеждане на документи: <ul style="list-style-type: none"> ▪ заявления от родители до директора за извършване на оценка на индивидуалните потребности на ученик; ▪ от предварителни изследвания и консултации; ▪ съдържащи информация за здравословното състояние и социалното положение на детето, документи, издадени от съда, както и други документи, които имат отношение към обучението и образованието на ученика; ▪ протоколи от ЛКК, ТЕЛК, НЕЛК и амбулаторни карти, съдържащи информация за проведени изследвания, консултации, епикризи и други, които удостоверяват заболяването – при ученици с хронични заболявания. 3. Обсъждане и анализиране на информация по инициатива и при предоставяне на такава информация от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето. <p>За резултатите от обсъжданията се уведомява родителят, представителят на детето или лицето, което полага грижи за детето.</p> <p>При разпознаване на необходимостта от извършване на оценка на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа, координаторът и екипът отправят предложение до директора за създаване на екип за подкрепа за личностно развитие на отделен ученик.</p> <p>Допълнителна подкрепа за личностно развитие се осигурява и предоставя съгласно <i>План за подкрепа</i> на ученика, изготвен след извършването на оценката на индивидуалните му потребности.</p> 	<p>в началото и през учебната година</p>	<p>класни ръководители, учители, учители ЦОУД, координатор и екип, родители</p>

<p>Допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученици със специални образователни потребности</p>	<p>1. Оценката на индивидуалните потребности на ученици, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, се извършва от психолог, логопед, ресурсен учител, а при ученици с увреден слух или с нарушено зрение – и от рехабилитатор на слуха и говора или от учител на ученици с нарушено зрение, съвместно с класния ръководител и с учителите, които преподават на ученика в училището.</p> <p>Оценяват се познавателно развитие, комуникативни умения, социални умения, физическо развитие, адаптивно поведение, психични реакции, семейно функциониране.</p> <p>2. Оценката на индивидуалните потребности на ученици със СОП се извършва в срок от 1 до 3 месеца от началото на учебното време на съответната учебна година.</p> <p>3. Оценката на индивидуалните потребности на ученици със СОП се извършва съгласно <i>Карта за оценка на индивидуалните потребности на ученика</i>, копие от която се предоставя на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето.</p> <p>Картата за оценка на индивидуалните потребности на ученика е неразделна част от личното му образователно дело и се предава заедно с останалите негови документи при прехода му от една институция в друга.</p> <p>4. Екипът за подкрепа за личностно развитие на ученик изготвя <i>План за подкрепа</i> и при необходимост разработва индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми по един или повече учебни предмета за ученици със СОП.</p>	<p>от 1 до 3 месеца от началото на учебната година</p>	<p>екипи за подкрепа за личностно развитие</p>
<p>Допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученици в риск</p>	<p>1. Оценката на индивидуалните потребности на ученици в риск се извършва от психолог и/или от социален работник съвместно с класния ръководител и с учителите, които преподават на ученика в училището. Оценяват се рисковите и защитните фактори в ситуацията на детето и неговата среда.</p> <p>2. Оценката на индивидуалните потребности на ученици в риск се извършва съобразно спецификата на всеки отделен случай, но не по-късно от 3 месеца от разпознаване на потребността от извършването на</p>	<p>не по-късно от 3 месеца от разпознаване на потребността от извършването на оценка</p>	

	<p>оценка.</p> <p>3. Оценката на индивидуалните потребности на ученици, за които има индикации, че са в риск, включва оценяване на рисковите фактори за развитието на ученика.</p> <p>Оценяват се:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ история на здравословно състояние на ученика; ▪ неблагоприятни условия в средата/ситуацията на ученика; ▪ стресови събития в живота на ученика; ▪ демографски фактори, оказващи влияние на развитието на ученика. <p>4. Елементите на оценката включват:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ индивидуални фактори в развитието на ученика – използва се Картата за оценка на индивидуалните потребности и се отчита и разбирането на ученика за проблема; ▪ фактори в средата на детето или ученика – отчитат се загубите и травматичните събития или събитията с негативно влияние върху развитието и обучението на ученика; ▪ подкрепяща система в средата/ситуацията на ученика – отчитат се обкръжението на ученика, общността в училището, формирането на приятелства, участието в занимания по интереси и други. <p>5. Екипът за подкрепа за личностно развитие на ученика изготвя <i>План за подкрепа</i>.</p>		
<p>Допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученици с изяви дарби</p>	<p>1. Оценката на индивидуалните потребности на ученици с изяви дарби се извършва от класния ръководител и от учителите, които преподават на ученика в училището, съвместно с психолога или педагогическия съветник.</p> <p>Оценяват се конкретните области на изяви дарби и способности.</p> <p>2. За извършването на оценката на индивидуалните потребности на учениците, които проявяват способности в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и имат постижения, надвишаващи постиженията на техните връстници, се използва информация, предоставена от учители, родители, ученици или получена след изяви на ученика в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.</p> <p>3. Оценката на индивидуалните потребности на ученици с изяви дарби се извършва съобразно спецификата на всеки отделен случай, но</p>	<p>не по-късно от 3 месеца от разпознаване на потребността от извършването на оценка</p>	<p>екипи за подкрепа за личностно развитие</p>

	<p>не по-късно от 3 месеца от разпознаване на необходимостта от извършването на оценка.</p> <p>4. В случай, че ученици с изявени дарби имат затруднения в обучението по един или повече учебни предмети, на тях може да им бъде извършена оценка на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие за преодоляване на обучителните трудности. Оценката се извършва съгласно Картата за оценка на индивидуалните потребности на ученика.</p> <p>5. Екипът за подкрепа за личностно развитие на ученика изготвя <i>План за подкрепа</i> и при необходимост разработва индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми по един или повече учебни предмета за ученици с изявени дарби.</p>		
<p>Допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученици с хронични заболявания</p>	<p>1. Оценката на индивидуалните потребности на ученици с хронични заболявания се извършва от психолога съвместно с класния ръководител и с учителите, които преподават на ученика в училището, с медицинския специалист в училището в сътрудничество с личния лекар на ученика.</p> <p>Оценява се здравословното състояние на ученика и влиянието му върху обучението.</p> <p>2. Оценката на индивидуалните потребности на ученици с хронични заболявания се извършва съобразно спецификата на всеки отделен случай, но не по-късно от 3 месеца от разпознаване на необходимостта от извършването на оценка.</p> <p>3. Екипът за подкрепа за личностно развитие на ученика изготвя <i>План за подкрепа</i>.</p>	<p>не по-късно от 3 месеца от разпознаване на необходимостта от извършването на оценка</p>	<p>екипи за подкрепа за личностно развитие</p>

3. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИ ПО РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ, ЗА РАБОТА С УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ И ТЕХНИТЕ РОДИТЕЛИ

Дейностите включват: психолого-педагогическо въздействие на учениците; допълнително обучение по учебни предмети; извънкласни и извънучилищни дейности, съобразени с образователните потребности и интересите на учениците; допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; екипна работа между учители, класни ръководители и други педагогически специалисти; ангажиране на родители в процеса на обхващане и включване; организиране и провеждане на дейности за приобщаване на

родители към училищния живот и за създаване на мотивация у родители за образованието на техните деца; подготовка и провеждане на дейности за мотивиране и участие на ученици от уязвими групи в организирани от училището мероприятия (тържество, концерт, състезание, изложба и др.).

3.1. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА ЗА РАБОТА С УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ

ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ	КОНКРЕТНИ ДЕЙНОСТИ	СРОК	ОТГОВОРНИК
Организация на дейностите по реализиране на превенция на ранното напускане на училище, за работа с ученици от уязвими групи	<p>Заповед на директора за организация на дейностите:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Определяне на екипи за работа с ученици от уязвими групи; ▪ Възлагане на задължения на педагогическия, непедagogическия, административния персонал на училището, свързани с осъществяването на конкретни дейности с учениците от уязвими групи; ▪ Утвърждаване на документи и др. 	началото на учебната година	директор
Работа на екипите за работа с ученици от уязвими групи	<p>1. Проучване, идентифициране и регистриране на учениците в рисковата група (попълване на <i>Идентификационна карта</i>).</p> <p>2. Осъществяване на дейности за предотвратяване на риска от отпадане от системата на училищното образование на ученици от уязвими групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Провеждане на екипни срещи между класни ръководители, учители, учители в групи за целодневна организация на учебния ден; ▪ Дейности за психолого-педагогическо въздействие на учениците от уязвими групи; ▪ Работа с родители/настойници на ученици от уязвимите групи: <ul style="list-style-type: none"> - провеждане на родителски срещи; - редовно информиране за допуснати отсъствия, поведение, резултати от учебния труд (разговори по телефон, писма и съобщения по e-mail, посещения на домове, уведомяване чрез електронен дневник и др.); - организиране и провеждане на дейности за приобщаване на родители към училищния живот и за създаване на мотивация у родители за образованието на техните деца; ▪ Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат 	през учебната година	класни ръководители, учители, учители ЦОУД, координатор

	<p>извън редовните учебни часове;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Организиране на извънкласни и извънучилищни дейности, съобразени с образователните потребности и интересите на учениците от уязвимите групи (екскурзии, посещения на театрални постановки, концерти и др.); ▪ Подготовка и провеждане на дейности за мотивиране и участие на ученици от уязвими групи в организирани от училището мероприятия (тържество, концерт, състезание, изложба и др). ▪ Организиране на благотворителни кампании и включване в тях на ученици от уязвимите групи; ▪ Прилагане на индивидуален и диференциран подход към учениците от уязвими групи в часовете по предмети и в часовете за самоподготовка и занимания по интереси в ГЦОУД, използване на специфични методи при работата с тях за провокиране на интереса им към учебен труд и/или за преодоляване на обучителните им затруднения; ▪ допълнително обучение по учебни предмети; ▪ други (по преценка на педагогическите специалисти). <p>3. Отчитане на проведените дейности за предотвратяване на риска от отпадане от системата на училищното образование на ученици от уязвими групи (попълване на <i>Справка-декларация</i>).</p>		
Работа на непедагогическия персонал с ученици от уязвими групи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Извършване на дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение на учениците от уязвими групи и техните родители. 2. Осъществяване на превантивна дейност по отношение на конфликтни ситуации в училище и участие в решаване на спорове и ситуации с ученици и родители. 3. Оказване на помощ при общуване и взаимодействие между училищните звена и учениците и родителите им. 4. Осъществяване на посредничество, създаване на подходяща среда за обучение и добри санитарно-хигиенни условия, подпомагане осъществяването на мобилност на екипите. 	през учебната година	непедагогически персонал, координатор
Работа на административния	<ol style="list-style-type: none"> 1. Организиране и подпомагане на извършваните дейности с набавяне на необходимите на учениците от уязвими групи и техните родители 	през учебната година	административен персонал (ЗАС,

персонал с ученици от уязвими групи	<p>документи, приемани и издавани от училището; с попълването на заявленията на родителите за прием на децата им в училище и разясняване на обстоятелствата по кандидатстването, класирането и получаването на резултатите.</p> <p>2. Подпомага и улеснява процеса на комуникация между педагогическите специалисти и учениците и родителите им.</p> <p>3. Събиране, обобщаване и администриране на данните и отчетните документи по осъществяване на дейностите по обхват и работа с ученици от уязвими групи.</p> <p>4. Изготвяне на досие на документите по дейностите.</p> <p>5. Изготвяне на справка за възнагражденията по видове персонал.</p> <p>6. Размножаване на необходимата документация за осъществяване на дейностите.</p>		счетоводител), координатор
-------------------------------------	---	--	----------------------------

3.2. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИ И ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА НА УЧЕНИЦИ В УСЛОВИЯТА НА COVID-19

Ситуацията на непредвидимост на разпространението на заболяването изисква от училището готовност за реакция и динамично планиране, които да улеснят бързото и плавно преминаване от присъствено обучение към обучение в електронна среда от разстояние (ОЕСР) или при невъзможност за осъществяване на такова – към обучение от разстояние на хартия. Предстои изменение и допълнение на нормативни актове (Закон за предучилищното и училищното образование, Наредба за приобщаващото образование и др.) с цел превключването от присъствено обучение към обучение в електронна среда от разстояние да се прилага не само в конкретната ситуация – в условията COVID-19, но и във всяка друга ситуация, която налага прекъсване на присъственото обучение поради непредвидени обстоятелства.

В настоящата ситуация осъществяването на дейности за подкрепа на ученици е свързано преди всичко с:

- поддържане на положителен психоклимат на работа и учене и редуциране на ситуациите на напрежение, стрес и дезинформация;
- осигуряване на условия за непрекъснатост на обучението за учениците от рисковите групи;
- допълнително (компенсаторно) обучение и подкрепа за учениците, пропуснали учебни занятия поради здравословни причини, в т. ч. и заради карантиниране;
- предоставяне на съпътстваща обща подкрепа в хода на учебната година под формата на консултации и допълнително обучение по отделни учебни предмети за преодоляване на образователни дефицити и др.

Основните и конкретни дейности, сроковете и отговорниците ще бъдат разписани след влизане в сила на предвидените промени в основни нормативни актове в системата на предучилищното и училищното образование.

V. ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

1. Настоящата програма е изработена на основание чл. 263, ал.1, т.9 от Закона за предучилищното и училищното образование.
2. Програмата е приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 9/11.09.2020 г.
3. Програмата се актуализира в началото на всяка учебна година и при настъпили промени в нормативните актове в системата на предучилищното и училищното образование или ако Педагогическият съвет прецени, че спецификата на образователно-възпитателния процес налага това.